

кость*), съдържа драгоцѣнни свѣдения касателно обстоятелствата и рода на смъртта на Густав-Адолфа и заслужва особено внимание. Въ полза на благонамѣренността, добросвѣстността и правдивостта на автора ѝ може да служи това, че макаръ той да билъ римско-католически священникъ (каноникъ на капитула на Бреславската катедрална черкова), но — въ *Пруссия*, билъ горѣщъ почитателъ на памятьта на Густав-Адолфа и написалъ брошурата си именно съ цѣль (показана въ заглавието) да *възвърне на смъртта на Густав-Адолфа цѣлия характеръ на героизма, който отнематъ отъ нея прѣдполагалощитъ, ужъ че шведския кралъ билъ убитъ отъ ржката на измѣнникъ*. Съ тѣзи цѣль, автора събралъ всевъзможни официални и неофициални документи и частни прѣдания и направилъ много и подробни изслѣдвания, вслѣдствие на личното желание, изразено нему отъ шведския кралъ Густавъ III, слѣдъ смъртта на когото той посвятилъ брошурата си на сина му, шведския кралъ Густавъ IV. А на 4-та страница той казва, че 30 години прѣди това, въ 1769 г., Фридрихъ II, пруски кралъ, който знаелъ негова француски прѣводъ на исторіята на Gualdo Prigato, заповѣдалъ му да го напечата, което той и изпълнилъ, като присѣдинилъ едно кратко разсжждение върху прѣдмѣта на брошурата отъ 1799 година, съ надѣжда, че нѣкой другъ ще се заеме съ това по обстоятелно и окончателно ще отстрани всички съмнѣния и подозрѣния, — но се излѣгалъ, тъй като и въ най новитѣ съчинения тѣ продължаватъ да се срѣщатъ, както и по напредъ.

Остава още да се кажатъ нѣкол-

*) Тя се намира въ библиотеката на главния щабъ и. безъ съмнѣние, въ императорската публична библиотека — въ Руссия.

ко думи за опрѣдѣляемото въ тѣзи брошура *мѣсто, гдѣто именно Густав-Адолфъ билъ убитъ*. По този поводъ Francheville привежда нѣколко рѣда отъ ржкописа на единъ *честенъ гражданинъ отъ Люценъ*, който се поминувалъ съ това, че показвалъ и обяснявалъ на чуждестранцитѣ бойното поле. »Достовѣрно е«, казва послѣдния, »че Густав-Адолфъ билъ убитъ въ 2-та атака въ центра на неприятелската армия. Мѣстото, гдѣто било намѣрено тѣлото му, се намира на границата на земитѣ на града Люценъ и населението Геттернъ (Guettern), влѣво отъ пжтя отъ Люценъ за Лайпцигъ. Не е истина това, че ужъ краля умрѣлъ около камъка, наричанъ *шведски* (Schwedenstein), сжщо и това, че ужъ саксонскитѣ комисари заповѣдали да турятъ този камъкъ за означение на мѣстото, гдѣто билъ убитъ краля, тъй като този камъкъ, 3 фута високъ и 3 фута въ диаметра на основата си, билъ извѣстенъ още въ 1550 година и че земята или полето, на което той лѣжи, се наричало *поле на голѣмия камъкъ* (die Hufe am grossen Stein). »Тѣзи подробности« — прибавя Francheville — »сж драгоцѣнни за това, защото показватъ отдавна търсеното, именно — мѣстото, гдѣто Густав-Адолфъ билъ убитъ, и потвърдяватъ както точното изслѣдване мѣстността на поле-сражението и расположе-нието на нея на двѣтѣ армии, тъй и ржкописната хроника на Люценъ, съставена отъ пастира на този градъ *Вурверъ*.« На плана на сражението при Люценъ, приложенъ къмъ брошурата на Франшевилля, мѣстото на *мнимия*, по неговитѣ думи, *шведски камъкъ*, е показано въ дѣсния входящъ жгълъ на стария пжтъ въ 1632 година, до него, отдѣсно на Люценъ, а мѣстото, гдѣто било намѣрено тѣлото на Густав-Адолфа — наблизо задъ това мѣсто, гдѣто, въ центра на

